P?ed tvou tvá?í, Pane

P?vod materiálu
Jana Hofmanová
Po?adí v lekci
25

Téma

Ježíš uvádí na scénu Boží spravedlnost, která bývá jiná než lidská touha „po krvi“; Boží spravedlnost nikdy není odd?lená od Božího milosrdenství a jejím posledním smyslem není trest ale dobro.

Cíle

- D?ti uslyší, že Ježíš dává novou šanci i žen?, kterou druzí odsoudili.
- D?ti se zamyslí, co nás sbližuje ve spole?enství, a všimnou si, jakou roli v tom hraje Ježíšovo milosrdenství.
- D?ti si zažijí, že je možné posoudit a p?itom neodsoudit.

Pro u?itele

Biblický text: J 8,1–11

Výkladové poznámky

Oddíl pravd?podobn? nebyl p?vodn? sou?ástí Janova evangelia; v r?zných rukopisech ho nalézáme za?azený na r?zných místech (n?kdy dokonce u Lukáše); souvislost se zbytkem kapitoly je snad v tom, že Ježíš se tu dává poznat jako **soudce, který ale neodsuzuje** (v. 15).

Olivovou horu evangelisté Mk, Mt a Lk spojují s pašijním p?íb?hem a uvád?jí jako místo Ježíšova pobytu; u Jana ale o Olivové ho?e (stejn? jako o zákonících) nikde jinde ne?teme.

Jedná se o **pokoušení**; tím, kdo je tu ve skute?nosti souzen, není žena uprost?ed, ale Ježíš — zám?rem farize ? a zákoník? je zahnat ho do pasti; nežádají o pomoc s nejasnou kauzou, protože p?ípad, jak ho podávají, byl podle Mojžíšova Zákona jasný (pokud žena byla p?istižena p?i ?inu…), Ježíš se tedy m?že bu? postavit proti Zákonu, anebo rozsudek potvrdit, a tím jednak jít proti milosrdenství, pro které je znám, a jednak proti ? ímským ú?ad?m, které snad tehdy žid?m od?aly právo trestu smrti (J 18, 31).

Ježíšovo **psaní prstem po zemi** bývá interpretováno všelijak, ale jedná se o výklady, které z textu nevy? teme; samotné gesto, kdy Ježíš sklání zrak, nehledí na ženu uprost?ed, navzdory tomu, že mu ji tam p?itáhli, je v evangeliu jakoby d?ležit?jší než obsah psaného; prstem Božím bylo podle Ex 31,18 také psáno Desatero.

Podle Dt 17,7 pat?í **první hod kamenem** p?i poprav? sv?dk?m; mohla to být ?asto práv? první rána, která zabíjela.

Nejprve se vytráceli **starší** — tzn. ti, kte?í byli více ve vážnosti; ti, kte?í m?li více odpov?dnosti.

Úskalí

Ježíš h?ích ženy nezleh?uje ani neomlouvá. Ne?íká, že „se nic nestalo“, jak jsme na to n?kdy zvyklí my, když chceme dát najevo odpušt?ní. Stalo se! Žena se provinila. Ale p?esto, že se stalo, tak vývoj jejího života (a smrti) te? nemusí být ur?en vinou, ale tím, že Ježíš, který by mohl hodit kamenem, protože opravdu je bez h?íchu, tak to neud?lá. Najednou je její život znovu darovaný.

Pozor, abychom nesklouzli do relativizace, že nic není možné posoudit. Slova „Kdo z vás je bez h?íchu, první ho? na ni kamenem!“ se tak n?kdy užívají, ale nejsou jednoduše novým obecným pravidlem, kterým se te? má ?ídit nap?. právní systém. Ježíš svým výrokem v tomto p?ípad? odsouvá do pat?i?ných mezí ty, kdo cht?li Zákon zneužít (proti n?mu), a tak paradoxn? sami h?ešili. Ukazuje, že znát Zákon a trvat na trestech za jeho p?estoupení ješt? neznamená napl?ovat Boží spravedlnost. I když je vina jasná, odsouzení není jediné ?ešení. N?kdy je i jiná možnost, lepší — odpušt?ní.

Odkazy

Biblické odkazy: Dt 17,6–7; Lv 20,10; J 5,14; Mt 9,2

Feinbergová Vamoshová, Miriam: *Každodenní život v Ježíšov? dob?*. Kostelní Vyd?í: Karmelitánské nakladatelství, 2009.

Zumstein, Jean: *Slovo v setm?lém sv?t?*. T?ebenice: Mlýn, 1995.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé bible — život a zvyky*. Praha: Kalich, 2008.

Odkazy na starší p?ípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro d?ti

P?edškolní a mladší školní d?ti

Rozhovor s postavi?kou a obrázky

Posa?te se do kruhu na zem a pozdravte se. Doprost?ed posa?te postavi?ku (panenku, biblickou postavi?ku, obrázek) naaranžujte ji tak, aby na ni byl patrný vztek, zlost, naštvanost.

D?ti, dnes je tu s námi n?kdo, o koho mám starost. Jen se na n?j podívejte! Copak se to s ním d?je? Není vám ho líto?

(Nechte d?tem prostor. Pokud jim ho líto v?bec nebude, že jim bude nesympatický, neopravujte je, snažte se porozum?t tomu, jak to vidí, podpo?te je, a? své dojmy rozvedou…)

Ten ?lov?k se hrozn? zlobí. Co ho asi tak rozzlobilo? Možná… rozbité auto, špatná známka, pošlapaný koberec, bolavý zub… *(Kolem postavi?ky pomalu dávejte karty se symboly, které odkazují k t?mhle v?cem a p?itom je pojmenovávejte; m?žete vybrat nap?. obrázky z ?asopis? nebo ze souboru karet „Obrazy života — život v obrazech“.)*

Tenhle ?lov?k se ale zlobí kv?li druhým lidem. Zlobí se, protože není po jeho. A zlobí se dokonce kv?li Ježíši. Vid?l Ježíše, jak ráno sed?l v chrámu a u?il lidi. *(M?žete pro vypráv?ní použít obrázkovou bibli, nebo vytisknout obrázek viz internetový odkaz.)* A vid?l, jak k Ježíšovi p?ivedli ženu, která provedla n?co opravdu špatného. Nebyla v?rná své rodin?, ohrozila ji. Ta žena m?la být potrestána, všem to bylo jasné! Všichni ?ekali, co Ježíš ud?lá, a jakpak jí ten trest sd?lí… *(Ud?lejte pauzu; doprost?ed postavte misku s pískem a z?etelnými kameny.)*

Tehdy se dokonce za takovou zradu trestalo smrtí. A tenhle náš ?lov?k, který se te? tak zlobí, to moc dob?e v ?d?l. A hned to také vyk?ikl: „Ukamenovat! Ta žena musí být potrestána, aby už nikdy nikdo jiný neud?lal to co ona! Ukamenovat!“ *(Za?n?te z písku vybírat kameny a dávat si je do dlan?.)*

Ježíš ale chvíli ml?el. *(Za?n?te pomalu prstem psát do písku — k?íž nebo srdce.)* N?kte?í si mysleli, že ten trest napíše tam, ale on jim ?ekl: „Ten z vás, kdo proti Pánu Bohu nikdy nic neprovedl, a? po ní hodí první kámen.“ *(Necháme pomalu vyklouznout kameny, jeden po druhém, z dlan? na hromádku.)*

Ta slova všechny p?ekvapila. Nikdo totiž není bez h?íchu. A tak se ti žalobní?ci za?ali vytrácet; páni u?itelé, tátové a všelijak d?ležití lidé se vytratili jako první. Ježíš z?stal s tou ženou a povzbudil ji: „Ani já t? neodsuzuji. Jdi, vra? se k dobrému životu a už neh?eš!“

Tenhle náš ?loví?ek, který je tu dnes s námi, je celý nazlobený. Copak je to za po?ádek? Pro? Ježíš nepotrestal tu ženu, která si to zasloužila!? Taky se zlobíte spolu s ním?

Možná bychom mu mohli pov?d?t: Podívej se, vždy? to odpušt?ní, to je p?ece velká radost. Kdyby ta žena p?išla o život, byl by to úplný konec. Ale ona už ví, že není sama, že ji má Pán Ježíš rád, že mu na ní záleží, už ví, že láska je d?ležitá. A to je mnohem lepší pokra?ování.

(Vyzv?te d?ti, a? vám pomohou naskládat kameny do písku do vytvo?eného obrazce — srdce nebo k?íže, p?ípadn? doplní další dekorativní materiál kolem.)

Pom?cky: Biblická postavi?ka nebo panenka, obrázky se symboly toho, co nás zlobí, miska s pískem a se z?etelnými kameny, p?íp. další dekora?ní materiál (oblázky, kv?tiny, korálky, kousky barevné ?tvrtky).

Vypráv?ní

Malý Daniel se zrovna strkal s Benem, až se misky s kaší k ve?e?i ot?ásly. „Koukej se mi omluvit, ty lumpe, nebo uvidíš! Je to všechno tvoje vina! Kdybys nebyl tak otravnej, tak jsme mohli v klidu prozkoumat vinici starého Efraima a nikdo by si nás ani nevšimnul. Kv?li tob? te? máme zaracha!“ Daniel se na mladšího Benjamina p?kn? zlobil. Kdyby bylo po jeho, žádnou ve?e?i by mu nedal a ješt? by ho p?kn? zbil. Jen a? si jde klidn? k?u?et k mamince, když je to takový mr?ous. P?íšt? ho nechá doma a pr?zkumné výpravy bude už vždycky podnikat jen s Matoušem!

Kudrnatému Benjaminovi v natržené košilce to bylo líto. M?l na krají?ku. Copak on m?že za to, že dostal takový strach? Byl si skoro jistý, že zaslechl v dálce výt vlka… proto na vinici sebral tu Efraimovu sekyrku a str?il si ji pod košili. A copak vy byste nezavýskli, kdybyste se tak báli vlk? a kdyby vás pod košilí studila tajn? sebraná sekyrka? No jist?, že pak už to šlo ráz na ráz: Starý Efraim ho uslyšel, uvid?l je a hnal je holí až pod kope?ek. Prý co mu bo?í ze? a jestli v?dí, co se jim mohlo stát, a že jsou zlod?ji, a v?bec — a? už mu nechodí na o?i!

Daniel s Benem te? sedí na zemi a ješt? je bolí zadek od výprasku. Mra?í se na sebe.

Daniel už se t?ší, až bude po ve?e?i a p?kn? to Benovi vytmaví. Zaslouží si po?ádný trest za tu krádež sekyrky i za to, že kv?li n?mu dostal výprask. Jenomže zrovna ve chvíli, kdy Bena po?ádn? ž?uchnul do žeber, zaslechli na ulici hlasitý rozruch, vzrušený hovor a pozdvižení. Dan i Ben vysko?ili. Jako by toho dnes bylo málo. Honem sp?chají, aby se sami p?esv?d?ili, co je to za pozdvižení, až málem zakopli jeden o druhého.

„Jen si p?edstavte, co se ráno stalo v chrámu!“ volá teta Sára na sousedky. „Ráno tu ženskou p?itáhli t?i chlapi jako by to byla n?jaká ovce. Vypadalo to, že už to má spo?ítané. Kamenovat ji cht?li! Všichni její sousedé o tom mluví. Prý ji našli v dom? cizího muže a není žádná pochybnost, že si zaslouží trest za cizoložství.“ Tomu Dan s Benem moc nerozum?li, ale muselo to být n?co moc závažného. N?co jako zrada.

„Jasn?, že si zaslouží potrestat!“ p?ikyvuje Dan. Ale Benovi v natržené košilce se sev?elo srdce. P?emýšlel, jestli to byla stejná zrada, jako když sebral Efraimovu sekyrku a zradil bráchu, a jak asi té žen? bylo, když ji p?ede všemi táhli, aby ji potrestali, jaký musela mít strach. Už ji popravili?

„Jenomže…“ pokra?uje teta Sára „pak v poledne vyhlížím z okna a vidím ji, jak jde v tom nejv?tším horku, kdy je každý schovaný, ke studni pro vodu, asi aby ji nikdo nevid?l! Jen si to p?edstavte, ten Ježíš, který te? chodí po m?st?, ji prý neodsoudil!“ „Cože, jak se to stalo?“ vyzvídali sousedé jeden p?es druhého. „Ježíš ?ekl t?m, kdo ji p?itáhli, a? po ní první hodí kámen ten, kdo je bez viny. A to se samoz?ejm? nikdo neopovážil. Vždy? to by byla veliká lež, kdybychom si mysleli, že jsme sami p?ed Pánem Bohem bez h?íchu… A když se všichni vytratili a nikdo ji neodsoudil, i Ježíš ji propustil; ?ekl, a? jde a už dál neh?eší…“ skon?ila teta Sára. Sousedky i d?ti, které se seb?hly, z?staly chvilku p?ekvapen? koukat: „Ale jak je to možné? Co te? s ní bude dál?“ ozvala se jedna. „Já bych jí ani ruku nepodala,“ odpov?d?la druhá. „Nikdy by m? nenapadlo, že n ?kdo m?že mít tak velikou lásku, že by se zastal takové ženy a odpustil jí…“ zamyslela se teta Sára.

Dan s Benem se te? na sebe dívali. „Pro? to ten Ježíš ud?lal?“ p?emýšlel Daniel. Vždy? to p?ece není v?bec spravedlivé! Ale Ben byl celý nam?kko, m?l o?i sklopené, aby nebylo vid?t, že v nich má slzy. Ani by neum? l pov?d?t, jak byl rád. To kv?li Ježíši a kv?li té žen?, že to s ní tak dopadlo. Tolik by si p?ál, aby mu Dan odpustil, jako Ježíš odpustil té žen?! Tolik by si p?ál, aby mu zase v??il a bral ho jako bráchu… Daniel se na n?j chvíli díval. Vztek už ho dávno p?ešel, bít už ho nebude, ale musí si to celé ješt? nechat projít hlavou. Zdálo se mu, že ten Ježíš p?išel na to, jak pr?švihy vy?ešit líp. Podal radši mladšímu bráškovi misku s kaší a postr?il ho zpátky k ve?e?i.

Starší školní d?ti

O spole?enství vzniklém kolem odpušt?ní

1) Vyzv?te d?ti, a? se postaví do kruhu. Stoupn?te si do st?edu a vyzv?te d?ti, a? se vždycky postaví tak daleko od vás, podle toho, jestli by cht?ly být u situace, o níž mluvíte (pak si stoupnou blíž k vám), nebo jestli by cht?ly být daleko, trochu dál, co nejdál atd. (Pokud je mén? místa, nebo se d?ti p?íliš neznají, je možné totéž znázor?ovat pomocí figurek z „?lov??e nezlob se“ na stole.)

2) ?t?te následující situace a d?ti a? ukazují, jestli cht?jí být u toho, když „…se zdarma rozdává ?okoláda / rodi?e volají — vyskládejte nádobí z my?ky / parta pomlouvá spolužáka / do t?ídy p?ijde oblíbený youtuber / kamarád je nemocný / t?ída jde místo vyu?ování do kina / p?išlo se na to, že jsem provedl n?co zlého / v kostele je koncert…“

3) ?t?te biblický p?íb?h s pauzami a d?ti a? pokra?ují v p?edvád?ní, jestli by cht?ly být u toho:

Všichni se vrátili do svých domov?. Ježíš však odešel na Olivovou horu. Na úsvit? p?išel op?t do chrámu a všechen lid se k n?mu shromaž?oval. On se posadil a u?il je. *(Kde stojíme?)*

Tu k n?mu zákoníci a farizeové p?ivedou ženu, p?istiženou p?i cizoložství; postaví ji doprost?ed *(Kde stojíme?)*

a ?eknou mu: „Mist?e, tato žena byla p?istižena p?i ?inu jako cizoložnice. V zákon? nám Mojžíš p?ikázal takové kamenovat. Co ?íkáš ty?“ *(Kde stojíme?)*

Tou otázkou ho zkoušeli, aby ho mohli obžalovat. Ježíš se sklonil a psal prstem po zemi. *(Kde stojíme?)*

Když však na n?j nep?estávali naléhat, zvedl se a ?ekl: „Kdo z vás je bez h?íchu, první ho? na ni kamenem!“ *(Kde stojíme?)*

A op?t se sklonil a psal po zemi. Když to uslyšeli, vytráceli se jeden po druhém, starší nejprve. *(Kde stojíme?)*

Až z?stal sám s tou ženou, která stála p?ed ním. Ježíš se zvedl a ?ekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kdo na tebe žalovali? Nikdo t? neodsoudil?“ Ona ?ekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš ?ekl: „Ani já t? neodsuzuji. Jdi a už neh? eš!“ *(Kde stojíme — tady d?ti vyzv?te, a? poví, co by je zajímalo, kam by se vydaly. Za ženou, za Ježíšem, za t?mi, kdo se vytratili?)*

3. Reflektujte spole?n?: kdy d?ti jednaly shodn?? Byla n?jaká situace, kdy n?kdo byl rad?ji blíž a n?kdo dál? Pro?? Bylo by naše rozestav?ní jiné, kdybychom m?li zavázané o?i? Co nás spojuje? (Zv?davost, touha zažít n?co dobrého, strach.) Co nás od sebe vzdaluje? (Strach o sebe, zahanbení, neochota ujmout se úkolu…).

4. Dejte d?tem chvíli ?asu, aby každý zapsal, co Ježíš ud?lal: pro ženu, pro ty, kdo ženu p?ivedli, pro nás… (v p?ípad? mén? zdatné skupinky je možné požádat, aby každý vybral v bibli verš, který se mu zdá nejd?ležit ?jší). Odpov?di si sd?lte.

5. Kdy ve sboru (v církvi, ve spole?nosti) zažíváme, že jsme si blízko? (S Kristem kolem stolu Pán?; p?i vyznání vin a víry; p?i pozdravu pokoje; p?i spole?né práci; u diakonie; u pohošt?ní…) A kdy jsme si daleko? (Lidé spolu nemluví kv?li konflikt?m; soudí druhé pro jejich p?vod, orientaci, chudobu…). Záv?r: Kde je uprost?ed živý Kristus, kde si p?ipomínáme, že nám samotným odpouští a že nás povolává k lásce a služb?, tam se d?je n?co dobrého, u toho chceme být, to nás vede ke spole?enství a k dobrému.

Liturgie

Písn?

P?ed tvou tvá?í, Pane (SV 276); *Nové p?ikázání* (SV 364); *Kdo na kolenou kle?í* (SV 148); *Odpus?* (SV 233); *V království Božím* (SV 359); *Tak, jaký jsem, a? nemám nic* (EZ 504); *Má Pán Ježíš, má m? rád* (EZ 539); *Ježíš h?íšné p?ijímá* (EZ 693); *Tvá, Pane, láska* (EZ 635); *Všichni, kdo skládají* (BTS 10)

Biblický text k zapamatování

Jako Pán odpustil vám, odpoušt?jte i vy. M?jte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. (Ko 3,13 b–14)

Rituál

Na plakátu spole?n? hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vypráv?ní.

Zapalte sví?ku jako znamení sv?tla, chy?te se kolem dokola za ruce a opakujte ?i zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. P?ed tebou se Pane Kriste, Král? králi, dobrovoln? skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na za?átku setkání m?žete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na po?átku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl B?h.

Okénko do bohoslužeb

P?ineste si s sebou pytlík kamen? a pytlík líste?k? s napsanými slovy.

Víte co mám v tomhle pytlíku? Je plný kamení… k ?emu mi asi tak budou. Co byste s ním podnikli? Hrát si s nimi, vyskládat mozaiku, vysypat do kv?tiná?e, házet „žabky“… Ale taky je možné házet je po n?kom.

Kamenem je možné také po?ádn? ublížit. Dokonce zabít. V n?kterých zemích je dodnes možné potrestat ?lov?ka tak, jak o tom ?teme i v bibli: ukamenováním. Když ?lov?ka do hlavy zasáhne veliký kámen, tak zem?e.

No a co ten druhý pytlík? Ten je plný slov. (Vytahujeme z n?j slova: „Táhni!“ „Promi?“ „Odpouštím.“ „Zabít!“ „Nenávidím t?…“) I slovy se dá ublížit, trestat, zranit nebo dokonce zabít. A i slovem je možné n?co postavit, nebo stvo?it… P?íb?h o kamení a kamenování, o tom, co k n?mu pov?d?l Ježíš svým slovem, se d?ti dozv?dí v ned?lce, kde bude jejich bohoslužba pokra?ovat.

Modlitba

Dobrý a spravedlivý Pane, ty se o nás staráš jako dobrý pastý?. Vedeš nás a u?íš, napomínáš, abychom se ti neztratili a nebyli z nás lumpové, kte?í se jen navzájem trestají. D?kujeme. Prosíme, starej se takhle o nás i o naše kamarády, rodinu i sbor dál. Amen.

Kam dále
Obrázek vhodný k rozhovoru pro p?edškolní a mladší d?ti
Malování do písku (youtube)
Odkaz na píse?
P?ed tvou tvá?í, Pane, nemám v?bec nic
Nové p?ikázání (SV364)
Kdo na kolenou kle?í, vídá dál
Odpus?, že dnes tak jako v?era
V království Božím místa dost
Tak, jaký jsem – a? nemám nic
Má Pán Ježíš, má m? rád (EZ539)
Ježíš h?íšné p?ijímá! Pov?zte to všem, kdo bloudí
Tvá, Pane, láska nám sílu dává
Cílová skupina
P?edškolní
Mladší školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál p?ece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)
Biblický odkaz (kat)
Jan 8,1–11